

Forsikring mod Arbejdsløshed i Gent.

AF

Harald Westergaard.

Atter og atter foretages der i vore Dage Eksperimenter med Hensyn til det Spørgsmaal, som vel nok er Tidens mest vidtrækkende Problem, Arbejdsløsheden. Schweiz er bekendt for de Forsøg, man der har gjort med Kommunal- eller Statsforsikring, og skønt hverken disse Forsøg eller deres Efterligning andetsteds har været synderlig lovende for Fremtiden, maa man dog være taknemmelig for de alvorlige Anstrengelser, man saaledes har gjort. Netop fordi den tvangsmæssige Arbejdsløshedsforsikring i St. Gallen snart maatte ophæves, og fordi den frivillige Forsikring i Bern kun har faaet ringe Tilslutning, ledes Tanken ganske naturlig i andre Retninger. Det er Belgien, der har Æren for at være Pioner, idet man i Gent har søgt at løse Opgaven ved at anvende Principet: »Hjælp til Selvhjælp«, d: ved at støtte Arbejderforeningerne i deres Bestræbelser for at give de Arbejdsløse Dagpenge; og Eksemplet fra denne By synes at ville brede sig til andre belgiske Fabrikcentrer.

Gent kan vel ikke rose sig af som i Middelalderen

at være en af Verdens vigtigste Byer, men den kraftige og selvstændige Arbejderbefolkning, der bor her, har endnu det samme Præg som Væverne havde paa Jakob af Arteveldes Tid, og Byen er berømt for sit overordentlig kraftige Associationsliv og de skarpe Brydninger imellem de forskellige Partier. Naar en Arbejder flytter ind fra Omegnen, er han gerne Medlem af det katolske Parti. Som bekendt gøres i Belgien alting til Politik, og at være Katolik er sædvanligvis ensbetydende med at tilhøre et bestemt politisk Parti. Men mange af disse Indvandrere sluges efterhaanden af det egentlige Arbejderparti, Socialisterne, der sædvanligvis staa i skarp Opposition til Kirken; og skønt Katolikerne have betydningsfulde sociale Institutioner, staa de dog i Gent ikke saa lidt tilbage for Socialisterne, der her i det berømte »Vooruit«, med dets kooperative Udsalg af Brød, Urtekramvarer, Kul og Medicin o. s. v. have en Hovedfæstning af lige stor Betydning for deres daglige Økonomi og for deres sociale og politiske Sammenhold. Imellem disse to store Partier skyde de »Liberale« sig ind, ligeledes med deres ofte velmente Bestræbelser for at fremme Samfundets Vel, sædvanligvis enige med Socialisterne i deres afvisende Holdning overfor den katolske Kirke. I denne brogede Mængde af indbyrdes stridende Kræfter søger den ny Institution for Forsikring mod Arbejdsløshed at udøve sin fredelige Gerning.

I Slutningen af Aaret 1898 besluttede Kommunalraadet i Gent at nedsætte en Kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om Arbejdsløshed. Kommissionen, der talte baade Arbejdere og Arbejdsgivere blandt sine Medlemmer, kom forholdsvis hurtig til Enighed, og

dens Forslag blev næsten enstemmig vedtaget i Kommunalraadet, efter at det — karakteristisk nok for Belgien — var blevet anbefalet fra alle de tre Hovedgrupper, hvori en offentlig Forsamling dér maa spalte sig. Det drejede sig ikke om store Summer, man nøjedes med til en Begyndelse at votere 10.000 Francs til Sagens Fremme i Aaret 1901, idet man dog lod Kommunen bære alle Driftsomkostninger. Iøvrigt tænker man sig ogsaa, at Private vil støtte Sagen ved Legater og Gaver. I Spidsen for Bestyrelsen for den nye »Fonds de chômage« satte man Advokat L. Varlez, en dygtig og energisk Nationaløkonom, der paa ethvert Trin har været Sjælen i Forhandlingerne. Virksomheden begyndte 1. Aug. 1901, og der foreligger udførlig Beretning om Resultaterne for de første 5 Maaneder, indtil 1. Jan. d. A.

Fonden støtter de Arbejderforeninger, der have sluttet sig til den, idet den udreder et forholdsmæssigt Tillæg til Foreningernes Understøttelse til de Arbejdsløse. Her har man paa en sindrig Maade afvæbnet to vægtige Indvendinger mod at støtte Fagforeningerne. Mange vil hævde, at ved at votere Tilskud til Fagforeningerne foruretter man dem, som vil holde sig udenfor dem, alle ikke fag-organiserede Arbejdere. Det er maaske et aftagende Antal, der vil nære en saadan Betænkelighed, men det er dog sikkert i de allerfleste Lande endnu et ret betydeligt Antal, og en Institution, der vil fremhjælpe Arbejdsløshedsforsikring, maa være betænkt paa at tage Hensyn til denne Opfattelse. Denne Indvending har man søgt at imødegaa ved at indrette en Sparekasse for saadanne, der ikke høre til nogen Forening, der har sluttet sig til Fonden.

Udtager en Indskyder under Arbejdsløshed noget af denne Kasse, faar han indenfor visse Grænser lignende Krav paa Støtte, som hvis han var Medlem af en Fagforening, der har sluttet sig til Fonden. Hvad dernæst Fagforeningerne selv angaar, saa ere de jo ikke blot Understøttelseskasser, der søge at hjælpe en Mand, som uden egen Skyld har mistet sit Arbejde, men det er tillige Kampforeninger, der fylke deres Medlemmer under Konflikter mellem Kapital og Arbejde. Det gælder derfor under saadanne Konflikter at være neutral, og Gents Fonds de chômage yder derfor hverken Hjælp under Lock-out eller Striker, medens det hjemlige danske Forslag om, at Statskassen skal udrede en halv Million Kr. til Fag- og Arbejderforeninger, som have til Formaal at understøtte deres Medlemmer under indtrædende Arbejdsløshed, som eneste Begrænsning opstiller den Betingelse, at Arbejdsløsheden ikke kan tilregnes Arbejderens eget Forhold.

Det har selvfølgelig været nødvendigt at begrænse Bidragets Størrelse meget betydeligt. Ingen kan faa mere end 1 Franc pr. Dag, eller faa Hjælp i mere end 50 Dage, og Tilskudet maa ikke overstige 100 pCt. af hvad Fagforeningen yder. Saasnart Kassens Tilstand kræver det, har Bestyrelsen det endvidere i sin Magt at nedsætte Procenten. De første 3 Maaneder satte man Tilskudet til 50 pCt., hvad enten det drejede sig om almindelig spredt Arbejdsløshed, eller Standsning af en Fabriks Virksomhed. Senere blev Tilskudet i sidstnævnte Tilfælde nedsat til 30 pCt. Men hvor lille denne Hjælp end har været, har den dog haft sin Betydning ved at ægge Foreningerne til at tage hele denne Sag op.

Bestyrelsen udsendte straks Indbydelse til en Mængde forskellige Foreninger, katolske, liberale og socialistiske, og et betydeligt Antal fulgte Indbydelsen, saa at der den 31. Decbr. 1901 allerede var 28 Foreninger med henad 13,000 Medlemmer i Tilslutning til Fonds de chômage, og det antages, at adskillige andre Foreninger vil komme til efterhaanden.

Denne Løsning af Opgaven har som berørt en ikke lille Lighed med det Forslag, der er gjort herhjemme, og det frembyder derfor for os en ganske særlig Interesse, saa meget desto mere som Løsningen er fuldstændig i Overensstemmelse med den Ordning, der ved Lov af 12. April 1892 er truffet med Hensyn til »anerkendte Sygekasser«. En Sygekasse og en Kasse, der forsikrer mod Arbejdsløshed, ere i forskellige Retninger stillede nogenlunde ens. Begge ere de i Stand til at udøve en skrap Kontrol med Medlemmerne, saa at de kan holde Udgifterne nede paa det lavest mulige Niveau, samtidig med at de i Regelen administreres billigt. Men de ere lige udsatte for at gaa i Stykker under ekstraordinære Forhold. Under normale Forhold kan Kassen nogenlunde tilfredsstille Medlemmernes Krav. Men indtræder der en Epidemi, som paa en Gang kaster en Mængde Medlemmer paa Sygelejet, eller kommer der en almindelig Arbejdsløshed, saa udtømmes Kassens Midler kun altfor let. Dermed er det, at man i Danmark har begrundet Principet: »Hjælp til Selvhjælp« overfor Sygekasserne, og Statens Støtte har vist sig ensbetydende med en rivende Udvikling af Sygekassevæsenet. Det kunde jo da tænkes, at man ogsaa kunde komme ind paa en lignende Betragtning overfor den lige saa vigtige Opgave, at for-

sikre mod Arbejdsløshed, naar man som i Gent kunde fjerne nogle af de Betænkeligheder, der fra forskellige Sider vil blive fremført derimod.

Det være ikke sagt, at den anførte Løsning til enhver Tid vil være den rette. I og for sig er det ikke utænkeligt, at en Sygekasse omfattende et helt Land kan bestaa, naar Befolkningen først er naaet til et vist Trin af offentlig Moral, af Loyalitet overfor offentlige Institutioner, og den vil da frembyde Fordele, som en lille lokal Sygekasse ikke raader over. Og saaledes vil det ogsaa kunne gaa med en eventuel Stats- eller Kommuneforsikring mod Arbejdsløshed, naar den først har vundet Arbejdernes Tillid. Men der er maaske langt frem, og indtil det Maal er naaet, maa man med Interesse se hen til saadanne sociale Eksperimenter, som det man har gjort i Gent.